వ్యాస కౌముది

మనభారతం

డా.వల్లూరుపల్లి శివాజీరావు

29

ఈ భూమండలంలో అద్వితీయమైన,అసమానమైన సంపద, నాగరికత, సంస్కృతి, జ్ఞాన, విజ్ఞాన ప్రతిభలతో వేలాది సంవత్సరాలు(బ్రిటన్ మనదేశాన్ని కబళించడం మొదలు పెట్టిన 1757 వరకూ) తులతూగిన మన భారతదేశపు ఔన్నత్య చరిత్రగురించి నేను వ్రాసిన "ది గ్లోబల్ ఇండియా" అనే పేరుతో ఉన్న పుస్తకం జూలై 2009లో ఇండియాలో ప్రచురించబడింది. ఈ పుస్తకం అందరికీ అందుబాటులో ఉండదని భావించి అందులో పొందుపరిచిన కొన్ని ముఖ్యాంశాలని తెనుగులోకి అనువాదం చేసి 'కౌముది' మాసపత్రిక ద్వారా మీకు అందిస్తున్నాను.

ధారావాహికంగా వచ్చే ఈ ఉపాఖ్యానాలని మీరు చదివి, మీ పిల్లలకుకూడా తెలియచెప్పమని నా విన్నపం. ఈ విధంగా ఘనమైన మన భారతదేశ చరిత్ర భావితరాలకు కూడా చేరుతుందని నా చిన్న ఆశ..!!

V.ప్రాపంచీకరణమైన భారత నాగరికత, సంస్కృతి, భాష,మతం, ఆధ్యాత్మికత, తత్త్వజ్ఞానం

వేదకాలం ముందునుంచీ భారతదేశం తాను స్వీకరించిన దానికంటే బయటి ప్రపంచానికి ఇచ్చిందే చాలా ఎక్కువ. ఈనాడు మనకు తెలిసిన ప్రపంచపు నాగరికత ఉనికికి, మనుగడకు భారతావనిఅతి ముఖ్యపాత్ర వహించిందనే విషయంలో కించిత్ అతిశయోక్తి, అనుమానం లేదు. దీనికి ముఖ్య కారణం శతాబ్దాలు తరబడి భారత నాగరికత, సంస్కృతి ప్రపంచంలోని అనేక రాజ్యాలకు, దేశాలకు వ్యాపించడటమే.

రాజకీయాభిలాష, ఉద్దేశం లేకుండా సంస్కృతిలో పురోగతి సాధించవచ్చు, సామ్రాజ్యవాద పథకానికి అతీతంగా వాణిజ్యం కొనసాగించవచ్చు, వలసాధిపత్య కాంక్ష లేకుండా విదేశాలలో స్థిరనివాసమేర్పరచుకోవచ్చు, నిర్హేతుక స్వదేశాధిపత్యాభిమానం (jingoism), జాత్యహంకారం (racism), విదేశీయతాభయం (xenophobia) లేకుండా మతం, భాష, సాహిత్యాలను రవాణా చేయవచ్చని భారతీయులు

ప్రపంచానికి అనుభవపూర్వకంగా చూపించారు.

1921లో బ్రిటిష్ చరిత్రకారుడు Charles Norton Edgcumbe Eliot (1862-1931) భారతావనిని గురించి తన పుస్తకం '*Hinduism and Buddhism*: *An Historical Sketch*' లో ఇలా వ్రాశాడు: "యూరోపియన్ చరిత్ర గంథాలు ప్రపంచ చరిత్రలో భారతావని స్థానానికి అతి తక్కువ న్యాయం చేశాయి....ఇవి ఈదేశస్తులు కేవలం బలహీనులుగా ఉండి, నిరంతరం కలలలో తేలియాడుతూ, తమ సముద్రాలు-పర్వత ఎల్లల మధ్యలో మునిగిపోయి మిగతా మానవజాతికి దూరంగా ఉండిపోయారని వ్రాస్తూ, భారతదేశం మీద జరిగిన దండయాత్రికుల దోపిడీలగురించి మాత్రంఅతిగా వర్ణించాయి.....ఈవర్ణనలలో హిందువుల మేధాసంపత్తితో కూడిన విజయాలు ఏమాత్రం పరిగణనలోకి తీసుకోబడలేదు."

"పర్షియానుంచిదక్షిణచైనాసముద్రంవరకు,అత్యంతచలిప్రదేశమైనసైబీరియానుంచిజావా,బోర్నియోద్వీపాలవరకు,Oceania నుంచి 'సొకోత్రా' (సుఖద్దరద్వీపం; Socotra) వరకుభారతావనితననాగరికతను,నమ్మకాలను,కథలనువ్యాప్తిచేసింది.....అజ్ఞానంతననుఎంతోకాలంక్రితమేతిరస్కరించిందని,గొప్పదేశాలలోతనప్రథమస్థానాన్నినిలబెట్టుకుంటూ,మానవీయతాస్ఫూర్తికిప్రతీక,చుక్కానిగానిలిచి విశ్వజనీనచరిత్రలోతనకుసంక్రమించినప్రథమస్థానాన్నితిరిగిపొందేహక్కుభారతదేశానికే ఉంది"అని ఫ్రెంచి చరిత్రకారుడు, సంస్కృతాచార్యుడు Sylvain Lévi(1863-1935)ప్రపంచానికి చాటిచెప్పాడు.

"భారతసంస్కృతి,కళలు,ఆలోచనలు,మతపెద్దలు,వర్తకులు,రాజదూతలు విదేశాలలో స్థిరపడినవారిద్వారా ప్రపంచంలో అన్నిఖండాలకు వ్యాపించాయి. తూర్పుఇరాన్పీఠభూమిలోనూ,Serindia(Seres: పశ్చిమచైనాలోని Xinjiana + ఇండియా) ఎడారినీటిచెలమల(oases)లోనూ,టిబెట్-మంగోలియా-మంచూరియా మెట్టప్రదేశంలోనూ,ప్రాచీననాగరికతకునిలయమైనచైనా,జపాన్లోనూ,పోలినీసియా(Polynesia; పసిఫిక్-మహాసముద్రంలోని అనేక ద్వీపాల సముదాయం)లోనూ,ఇండోనీసియా,మలయాలోనూ,భారతదేశంతనమతంతోపాటు ఉన్నతమైనసంస్కృతి,కళలు,సాహిత్యం,స్ఫూర్తి,తత్త్వశాస్త్రం,ఆధ్యాత్మికత్వం,మొదలగువిషయాలలోకూడా చెఱురానిముద్రనువేసింది"అనితనపుస్తకం'*Civilization of the East*'ద్వారాఫ్రెంచి చరిత్రకారుడు ReneGrousset(1885-1952) ఘంటాపథంగావెల్లడించాడు.

మరొక ఫ్రెంచ్ చరిత్రకారుడు Pierre Sonnerat (1748-1814)"ప్రాచీన భారతదేశం ప్రపంచానికి మతాలు, తత్త్వశాస్త్రం, ఆధ్యాత్మికతను బహూకరించింది...... ఎంతోఉజ్జ్వలస్థితిలోఉన్నప్పుడు భారతదేశం తనమతాలు,న్యాయసూత్రాలను ఇతరప్రజలకు ఇచ్చింది.ఈజిప్షియన్ల,గ్రీకులఅద్భుతకథలకు,వారికున్నజ్ఞానానికి,వైదుష్యానికి వీరుభారతావనికి ఋణపడిఉన్నారు.....పైథాగొరస్(Pythagoras) ఇండియావెళ్ళిఅచ్చటి అత్యంతజ్ఞానమూర్తులైనబ్రాహ్మణులవద్దవిద్య నేర్చుకున్నసంగతి జగద్విదితమే" అని అన్నాడు.

ఆగ్నేయ-ఆసియా ఉప ఖండం

ప్రస్తుత శకం మొదటి శతాబ్దం నుంచి 1500 సంవత్సరాల పాటు మధ్య ఆసియా, ఆగ్నేయ-ఆసియా వెళ్ళిన భారతీయులకు ఈ ప్రదేశాలు కొన్ని కాలనీల (colonies) లాంటివి. ఆకాలంలో ఆగ్నేయ-ఆసియాతో కలిసిన సువిశాల భారతావని 'Greater India'గా

పేరుగాంచిన విషయం ఇప్పటి ప్రపంచ ప్రజలు మరచిపోయారు. గంగానది, దక్కన్, దక్షిణ ప్రాంతాల నుంచి ఆగ్నేయ-ఆసియా వెళ్ళిన భారతీయులు తమ స్వదేశంలో ఉన్నట్లుగానే భావించారు. ఈప్రాంతంలో ఇండోనేసియా-మలయాద్వీపాలసముదాయాలుఎన్నోశతాబ్దాలుగాEast Indiesపేరుతోచెలామణిఅయ్యాయి.ఈపేరును 'తెల్లవలసవాదులు'Indiaకు అన్వయించి వాడుకలోకితెచ్చిశుద్ధతప్పుచేశారు. యూరోపియన్లఆధిపత్యానికిముందుసంస్కృతి,వాణిజ్యాలపరంగాభారతావనికిసన్నిహితమైనఅనుబంధంగాఉంది. ఈ కారణంగా దక్షిణ సముద్రం కాలక్రమేణా హిందూ మహాసముద్రం (Indian Ocean)గా మారిన పేరును భారతావని సార్థకంచేసుకుంది.

Indo-China, Further India, Insulindia, Indonesiaలాంటి పేర్లుకూడా ఆగ్నేయ-ఆసియా, Far East లోని కొన్ని ప్రాంతాలకు అన్వయించబడ్డాయి. ఈజిప్షియన్ భూగోళ శాస్త్రజ్ఞుడు Ptolemy క్రీ.శ.2వ శతాబ్దంలో ఈప్రాంతాన్ని Trans-Gangetic India గా వర్ణించాడు. 15 శతాబ్దాలపాటు అద్భుతంగా ప్రకాశించింది భారత నాగరికత అనే సూర్యకాంతియే. వలస వెళ్ళిన దేశాలలో భారతీయులు అచ్చటి రాజకీయ స్వయం ప్రతిపత్తి, సంస్కృతిని గౌరవిస్తూ, తమ సంస్కృతిని అచ్చటి సంస్కృతితో శాంతియుతంగా మిళితం చేశారు. ప్రతిఆగ్నేయ-ఆసియా దేశంలోనూ చైనా సంస్కృతి కంటే భారత సంస్కృతి వ్యాపనం ఆధిక్యతలో ఉంది. ఈప్రాంతమంతటా సంస్కృతం అధికారభాషగాఆమోదించబడింది. ఈఉపఖండంలో సనాతన, బౌద్ధ ధర్మాలే ముఖ్య మతాలుగా చెలామణి అవ్వటమేగాక, రాజకీయ వ్యవస్థ విషయంలో కూడా భారతావనితో ముడిపడి ఉంది.

ఈసంచిక, తరువాత వచ్చే సంచికలలోఆగ్నేయ ఆసియా లోని వివిధ దేశాలమీద భారత్ ప్రభావం పరిశీలిద్దాం

భౌగోళికంగా చైనాకు దక్షిణాన, భారత్‌కు తూర్పున, ఆస్ట్రేలియాకు ఉత్తరాన ఉన్న మధ్య ప్రదేశమేఆగ్నేయ-ఆసియా ఉపఖండం. 590 మిలియన్ల జనాభాతో ఉన్న ఆగ్నేయ-ఆసియాలో 11స్వతంత్ర దేశాలున్నాయి. ఇవి: కాంబోడియా, ఇండోనేసియా, బర్మా (మియన్మార్), థాయ్‌లాండ్, వియత్నాం, మలేసియా, ఫిలిప్పీన్స్, సింగపూర్, లావోస్, తూర్పు టిమోర్, బ్రునై. వీటిల్లో ప్రతి దేశం 15వ శతాబ్దంవరకు భారతావనితో అవినాభావ సంధాలనేర్పరచుకున్నందువల్ల ఈరోజు ఈఉపఖండంలో 190 మిలియన్ల బౌద్ధమతస్తులున్నారు.

ఆగ్నేయ-ఆసియా ఉప ఖండ పఠం.

కాంబోడియా

కాంబోడియా దేశానికి అసలు పేరైన 'కంపూచియా' (Campuchea) కు మూలం సంస్కృత పదం 'కాంబోజదేశ'. ఈపేరు పురాతన కాలంలో ఉత్తర భారతావనిలో వర్ధిల్లిన 'కాంబోజ' వంశానికి ఆద్యుడైన 'కంబోజ స్వయంభువ' రాజునుంచి వచ్చింది. ఒకప్పటి కాంబోడియాను పాలించిన 'ఖమర్' (Khmer) సామ్రాజ్యం పేరుతో ఆధునిక కాలంలో 'ఖమర్స్ భూమి' (Land of Khmers) అని కూడా అంటారు.

ఫ్యునాన్, చెన్లా సామ్రాజ్యాలు

ప్రస్తుత శకం 1వ శతాబ్దం నుంచి కాంబోడియా భారత సంస్కృతి అనే వర్షంలో తడిసిముద్దయింది. 4వ-6వ శతాబ్దాల మధ్యభారత రాజ్యాలైన '**ఫ్యునాన్**' (Funan), '**చెన్లా**' (Chenla) ఇప్పటి కాంబోడియా, నైఋతి (southwest) వియత్నాంలను పరిపాలించాయి.

ఫ్యునాన్సామ్రాజ్య స్థాపకుడు కాంచీపురం బ్రాహ్మణుడు '**కౌండిన్య**'. మొదటి శతాబ్దంలో ఈయన థాయ్‌లాండ్ నుండి 'మెకాంగ్' (Mekong)నదీ ముఖద్వారానికి వెళ్ళే దారిలో కొంతమంది స్థానికుల ప్రతిఘటనను చవిచూశాడు. అప్పుడు వారి రాణి 'Liŭyè'(Liu-Ye; Willow Leaf, గుల్మవృక్ష పత్రం) కౌండిన్య ప్రయాణిస్తున్న నౌకను స్వాధీనం చేసుకోమని తన సైనికులను ఆదేశించగా, ఈయన వదిలిన ఒక బాణం ఆమె నౌకకు రంధ్రం చేసింది. మునిగిపోతున్న ఓడలో భయపడుచున్న రాణిని కౌండిన్య రక్షించగా, కృతజ్ఞతగా ఆమె ఈ కాంచీపురవాసిని వివాహమాడింది. '**సోమ**'గా పేరొందిన ఈమెను పరిణయమాడిన కౌండిన్య రాజు అయి **ఫ్యునాన్**రాజ్యాన్ని స్థాపించాడు. 6వ శతాబ్దారంభం వరకు వర్ధిల్లిన ఫ్యునాన్కాంబోడియా, వియత్నాంలలో హిందూ, బౌద్ధ మతాలు, సంస్కృతి ప్రాచుర్యానికి తెర తీసింది.

కాంబోడియాలో స్థిరపడిన భారతీయులు 'మెకాంగ్' నదీ ప్రాంతంలోని చిత్తడినేలల (swamps)లను వ్యవసాయ యోగ్యమైన, ఉత్పాదక భూములుగా మార్చే పద్ధతులను స్థానికులకు నేర్పిఆదేశపు ఆర్థిక బలాన్ని పెంచారు. అచ్చట భారతీయత పెరిగినకొద్దీ ఫ్యునాన్ లోని రాజకీయ, మత, ఆధ్యాత్మిక వ్యవస్థలలో అనేక మార్పులు చోటుచేసుకున్నాయి. నాగరికతకు పునాదివేసి దాని అభివృద్ధికి కారణమైన ఫ్యునాన్ సామ్రాజ్యం చివరి రాజు మహేంద్రవర్మ ('కౌండిన్య-సోమ' వంశస్థుడు) పరిపాలనా కాలంలో చెన్లా రాజులచేత కూలద్రోయబడిన కారణంగా 613లో అంతరించింది. ఫలితంగా సుమారు 4 శతాబ్దాల పైగా వర్ధిల్లిన ఫ్యున్ రాజ్యం అంతరించింది.

అప్పుడు చెన్లా రాజు 'ఇసాన్పుర' (Isanpura)ను రాజధానిగా చేసుకుని **చెన్లా** సామ్రాజ్యాన్ని నెలకొల్పాడు. ఇసాన్పుర ఈరోజున Kompong Thong రాష్ట్రంలోని Sambor Prei Kukకు సమీపంలో ఉంది. 802లో అంతరించిన చెన్లా స్థానంలో Khmer సామ్రాజ్యం ఏర్పడింది.

ఖమర్ హిందూ-బౌద్ధసామ్రాజ్యం

ఖమర్ సామ్రాజ్యాన్ని 790లో స్థాపించిన '**రెండవ జయవర్మన్**' (Jayavarman-II, 770-850) పరమ శివభక్తుడు. ఈసామ్రాజ్యానికి '**కాంబూజ**'అనే పేరు కూడాఉంది. అప్పటికే ఉచ్ఛస్థితిలో ఉన్న హిందూ నాగరికతతో ప్రభావితుడైన ఈయన 'దేవరాజ' (divine-king) అనే ఒరవడిని ప్రారంభించాడు. భారత్నుంచి వచ్చిన ప్రధాన పురోహితుడు '**హిరణ్యధామ**' నేతృత్వంలో జయవర్మన్ Angkor ప్రాంతంలో

వివిధ రాజధానులనేర్పరచాడు. వీటిల్లో ముఖ్యమైనవి 'ఇంద్రపుర' (మెకాంగ్ నది దిగువ ప్రాంతంలో), 'మహేంద్ర పర్వత' (Tonle Sap కు ఉత్తరాన). రెండవది ఖమర్ సామ్రాజ్యానికి 80 ఏళ్ళు పైగా రాజధానిగా ఉంది.

నాలుగవ అంగ్కోర్ రాజు '**ఒకటవ యశోవర్మన్**' (పాలన 889-915) ఇప్పటి Tonle Sap సరస్సుకు దగ్గరలో 'యశోధర పుర' పట్టణాన్ని నిర్మించి, రాజధానిగా చేసుకున్నాడు. ఈయన ఒక హిందూ దేవాలయం, ఒక జలాశయం 'యశోధరతటాకం' (East Baray) నిర్మించాడు. ఈజలాశయం 8,000 హెక్టార్ల (20,000 ఎకరాలు) వ్యవసాయ భూమికి సాగునీరు అందించింది. యశోవర్మ తన పాలనాకాలంలో నీటి పారుదల విజ్ఞానం లగాయితూ ఖగోళశాస్త్రం, మత సంబంధిత విషయాలవరకు భారతావనినుండే పొందాడు.

కౌండిన్య-సోమ వంశస్థుడు, 11వ ఖమర్ రాజు '**ఒకటవ సూర్యవర్మన్**' (పాలన 1010-1050), ఈయన పుత్రుడు 'ఉదయాదిత్య వర్మన్' (1050-1066) కూడా అనేక హిందూమత సంబంధిత నిర్మాణాలు, జలాశయాలను ఏర్పరచారు.

16వ రాజైన **రెండవసూర్యవర్మన్** తన 37 ఏళ్ళ పాలనాకాలం (1113-1150)లో ఈనాడు ప్రపంచంలో అత్యద్భుతమైన కట్ట డాలలో ఒకటిగా పేరు గాంచిన **Angkor Wat** (అంగ్కోర్; నగరదేవాలయం)ను నిర్మించాడు. 'అంగ్కోర్'అనే పదం స్థానిక భాషలోని 'నొకోర్' నుంచి వస్తే, దీనికి మూలం సంస్కృత పదం'**నగర్**' (**నగరం**). Khmer భాషలో 'వాట్' (Wat) పదానికి అర్థం'**గుడి**'. ఒక పర్వతంమీద **విష్ణువు ప్రధాన దైవం**గా ఉన్న ఈ '**నగర దేవాలయం**' హిందూ విశ్వోద్భవశాస్త్ర (cosmology) సాంప్రదాయంలో నిర్మించబడింది. **శివుడు, బ్రహ్మ కూడా కొలువున్న ఈగుడి గోపురాలలో అన్నిటికంటే ఎత్తయిన, మధ్యగోపురం మేరు పర్వతానికి, వెలుప లిగోడలు, పర్వతాలు ప్రపంచానికి, చుట్టూ ఉన్న లోతైన విశాలమైన కందకం (అగాధం; moat) సముద్రాలు-వీటి ఆవలఉన్న ప్రదేశానికి, ప్రతీకలుగా వర్ణించబడ్డాయి.**

65 మీ. (213 అడుగులు) ఎత్తున ఉన్న ఈగుడి 1.5 కి.మీ. (0.91మైలు)పొడవు, 1.3 కి.మీ. (0.80 మైలు)వెడల్పుగల దీర్ఘ చతురస్రాకారంలో ఉంది. ఈదేవాలయం వెలుపలి ప్రాకారంచుట్టూ 188 మీ. (617అడుగులు) వెడల్పు కందకం ఉంది. 80 హెక్టార్ల (200 ఎకరాలు) భూమిమీద కట్టబడిన Angkor Vat అంతటా వేలాది చిత్రాలు, మూర్తులు, శిలాప్రతిమలు, ఖమర్-హిందూసాంప్రదాయంలో గీయబడి, చెక్కబడి, మలచబడి ఉన్నాయి. **ఈ అపరూపమైన Angkor Vat ముఖభాగం కలిగియున్న కాంబోడియా జాతీయ పతాకం కాంబోడియన్ల సంస్కృతి, సామూహిక జీవనాన్ని భారతావని ఎంతగా ప్రభావితం చేసిందనే విషయానికి దర్పణం!**

1431లో థాయ్‌లాండ్ ఆక్రమణకు గురిఅయిన తదాది 400 ఏళ్ళు Angkor Wat హిందూ దేవాలయాన్ని Khmer ప్రజలు మరచి పోయారు. ఫలితంగా ఈప్రాంతమంతా అడవితో కప్పబడిన ఈమహత్తర దేవాలయం చరిత్ర మరుగున పడిపోయింది. 1860లో ఫ్రెంచ్ పకృతివాది Alexandre-Henri Mouhot(1826-1861) దీనిని కనుగొని ప్రపంచానికి "**....ఇది మనకు గ్రీస్, రోం వదలిపెట్టిన వాటికంటే ఎంతో ఉన్నత మైనది, వైభవంతో కూడుకున్నది.....**" అని చాటిచెప్పి, బలహీనమవుతున్న ఈకట్టడాన్ని పునరుద్ధరణ చేయటానికి నాంది పలికాడు.

రెండవ సూర్యవర్మన్‌తరువాత 50 ఏళ్ళకుఖమర్ రాజైన'**ఏడవ జయవర్మన్**' (పాలన 1181-1219), వియత్నాం నుంచి

దండెత్తిన Chams జరిపిన విధ్వంసాన్ని తట్టుకుని,క్రమేణా బలపడిన మహాయాన బౌద్ధమతస్థుడు. తనకు హిందూ దేవుళ్ళు ఏమీచేయలేదనే కోపంతో ఈయన Siem Reap (Angkor Vat కు ఉత్తరాన) ప్రాంతంలో Angkor Thom అనే రాజధానిని ఏర్పాటు చేసి, 50 గోపురా లున్న బౌద్ధ Bayon Temple ను కూడా నిర్మించాడు. ప్రతి గోపురం మీద నాలుగు వైపులా 'అవలోకితేశ్వర' (బోధిసత్వుడు, బుద్ధుడు)ముఖరూపం చెక్కబడింది. ఈరాతి ముఖారవిందాలు చిరునవ్వు (మందహాసం)తో ఉంటాయి. కాని ఈ ముఖారవిదం ఏడవజయవర్మన్‌ను పోలి ఉంటుందని చరిత్రకాలు భావిస్తారు.

ఈయన ఇంకా చాలా దేవాలయాలు, జ్ఞాపక చిహ్నలను నిర్మించాడు. వీటిల్లో కొన్ని:Ta Phrom, Bantey Kdei, Neak Pean, Sras Srang. Ta Phrom సముదాయం 260 దేవుళ్ళ ప్రతిరూపాలు, శిఖరాలతో కూడిన 39 గోపురాలు, 566 నివాసాలతో నిండి ఉంది. ఈయన తరువాత రాజైన '**ఎనిమిదవజయవర్మన్**' (పాలన 1243-1295) ఏడవ జయవర్మన్ Bayon Temple లో మధ్యన ఉన్న బుద్ధుడి విగ్రహాన్ని మూడు ముక్కలుచేసి, పడగొట్టి, దాని స్థానంలో 'శివ'శిల్పాన్ని నిర్మించాడు. 1283లో Khmer రాజ్యం'హూణు' ల దాడివల్ల కొంత బలహీనమయింది. ఈయన అల్లుడు 'శ్రీంద్రవర్మన్' (పాలన 1295-1309) తెరవాద (హీనయాన) బౌద్ధశాఖను ప్రవేశ పెట్టిన కారణంగా ఇది ప్రజలలో కాలక్రమేణా చొచ్చుకుని పోయింది. ఒక శతాబ్దంతరువాత, అంటే 1431లో, థాయ్‌లాండ్ నుండి దండెత్తిన Ayuthya రాజు ఈKhmer సామ్రాజ్యాన్ని కూలద్రోసి ఆక్రమించాడు.

కాంబోడియా దేశ పటం.

కాంబోడియాలో రెండవ సూర్యవర్మన్ (పాలన 1113-1150) Angkor Watవిష్ణువు ప్రధాన ఆరాధ్య దైవంగాఉన్న హిందూ దేవాలయ ముఖద్వారం. ప్రపంచంలో అత్యద్భుతమైన కట్టడాలలో ఇది ఒకటి.

ఆగ్నేయ దిక్కునుంచి కనిపించే కాంబోడియాలోని అద్భుత Angkor Watహిందూ దేవాలయం.

కాంబోడియాలోని Angkor Watహిందూ దేవాలయం క్రింది అంతస్థులోని (galleries), రెండవఅంతస్థులోని శ్రేణికల మూలలలోని గోపురాలు (towers).

కాంబోడియాలోని హిందూ దేవాలయంలో Angkor Wat శైలిలో చెక్కబడిన అప్సరసలు.

ఏడవ జయవర్మన్ (పాలన 1181-1219)Siem Reap (Angkor Vatకు ఉత్తరాన) ప్రాంతంలోAngkor Thomసమీపంలో నిర్మించిన 50 గోపురాలున్న బౌద్ధ 'అవలోకితేశ్వర' Temple.ప్రతి గోపురంమీద నాలుగువైపులా 'అవలోకితేశ్వర' ముఖరూపం చెక్కబడింది.

Bayon Templeగోపురాల మీద ఏడవ జయవర్మన్ Bayon చిరునవ్వు (మందహాసం)తో పోలిన (బోధిసత్వుడు, బుద్ధుడు) ముఖరూపం.

(వచ్చే సంచికలో భారత ప్రాపంచీకరణలో నాగరికత, సంస్కృతి, భాష, మతం, ఆధ్యాత్మికత, తత్వజ్ఞానం, మొదలగు విషయాలలో ప్రభావితమైన వివిధ దేశాలగురించి రెండవ **భాగంలో** పొందుపరచిన విషయాలను పరిశీలిద్దాం)

మీ అభిప్రాయాలను పంపించేందుకు నా ఇ-మెయిల్: **dr_vs_rao@yahoo.com**